

MURSKÉ NOVINE

Uredništvo in upravništvo v
MURSKI SOBOTI.

Oglasi po tarifu.

Izhajajo vsako nedeljo.

Posamezna številka 1-25 Din.

Naročnina: za celo leto 48 D
za pol leta 24 „
za četrt leta 12 „
za 1 mesec 4 „

Demokracija

je tista jaka reč, na štero dnes vse gleda z največjim upanjem. Cela Evropa obrača svoje oči proti zapadni Evropi, kjer je v Franciji in Angliji pri zadnjih volitvah zmagala demokracija. Za zboljšanje prilik v Rusiji zna svet samo za eno vrstovost: mesto delavske diktature se mora postaviti prava demokracija, to je vlada celoga ljudstva, ne pa samo enega stanu.

V našoj državi že vlada ljudstvo, demokracija je spelana v vseh potekostih, denok stvar ne ide naprej, pri nas ne pride do pravega dela, do zakonov, šteri bi zboljšali in utrdili dobre versztvene prilike. Končni cilj demokracije so dobre versztvene in socijalne prilike za slednjega državljana. Tudi v našoj državi gledamo prek v zapadno Evropo, da se učimo, kaj je fundament prave in dobre demokracije.

Taj fundament pa je izobrazba naroda. Ljudstvo mora znati, ka je moč v državi njemu dana v roke, ka je ono samo odgovorno za prilike v državi. Njegova dužnoszt je, ka gleda na vse, ka zna presoditi, kje je poštenje in kje nepoštenje; ljudstvo se mora brigati za to, kako se sakši dan prilike v državi spreminjajo, gda idemo naprej, gda pa nazaj. Ljudstvo mora sakši dan znati, kaj dela vlada, parlament. Če hočeš s kruglico v roki pri volitvah odločevati o usodi države, takrat moreš delati s polno dušno vestjo, ka želiš najbogše. Čuti moraš in poznati eno kak ovo partajo, ako se hočeš odločiti s poštenjem v srcu. Če nima volilec toga cila pred seboj, dobro premišljenega, je bole, da ostane doma; kasneje pa nema pravice tožiti, ka je v državi nej vse vrede, kak bion želel.

Taj pravi fundament pa našemu ljudstvu v velkem deli fali. Ne briga se za razmere v državi, ne praša, kako dela ona partaja, šteri je pri zadnji volitvah s kruglico pokazal svoje zanimanje. Ni njemu za to, ka bi čul istino; zapre se med svoje štiri stene in misli samo to, ka so njemu pripovedavali — demagogi.

Demagogi, to so zapeljivci ljudstva, imajo edini hasek od naše demokracije v državi. Sladkimi rečmi hodijo k ljudstvu, obečavajo mu vse, najbolje ono,

Nerednosti v šolstvu.

Zadnjič smo poročali, da je eti v Prekmurju 11 šol brez vsakega učitelja. Danes damo na znanje, da manjka na naših šolah vsega skupaj okoli 50 učiteljev. Tega pod madžarsko vlado nikdar ni bilo. Mi stariši čemo, da se naša deca večjo, kaj jim treba, zato zahtevamo od dr. Korošca, ki je prosvetni minister, naj nam hitro pošlje učitelje. Šola v Trdkovi že od novega leta nema učitelja; zdaj je bila imenovana tja neka učiteljica, pa ešče ni nastopila mesta. Čudimo se, da je ravno zdaj nastal takšen nered v šolstvu. Mi plačujemo visoke davke (porcije), pa nečemo, da bi to dolgo trpelo, ker vemo, da je to v kvar naši deci. Mislili si smo, da bode dr. Korošec znal boljše red držati. Pa še neštarni

od totih učiteljev, ki so tukaj, nimajo pravega veselja za delo, ker se bojijo, da bo jih g. minister prestavil ali odstavil; zato so splašeni. Mi tega nikak ne odobravamo, da bi se z našimi učitelji in uradniki tak pometalo. Oni so z nami dobri in mi smo zadovoljni z njimi. Želimo si, naj nam g. Korošec pošlje take učitelje, ki bodo radi šli v Prekmurje na službo, ne pa da bi koga posili rival sem; takšen nikdar ne more z veseljem delati službe. Za dobro slovensko in državno vzgojo svoje dece pa smo zdaj in bomo vsigdar. Kakih zagriženih klerikalcev pa nam ni treba, ker v šolah nočemo politike, pač pa dobro vzgojo in znanje.

Vsi prekmurški boritelji za osvoboditev Prekmurja, pozor!

Po neprenehnem, dolgem, truda-polnem delu organizacije prekmurških dobrovoljcev, se je vendar enkrat posrečila slišati, da se tudi prekmurškim dobrovoljcem prizna ona pravica, katero imajo drugi dobrovoljci, kakor sta to izjavila na našem občnem zboru gg. profesor Ščuka in učitelj Španger iz Murske Sobotice kot nalešč zato pooblaščenega zastopnika oblastnega saveza dobrovoljcev za Slovenijo v Ljubljani.

— S prizanjem pravim dobrovoljcem postanemo redni člani oblastnega saveza v Ljubljani in potom njega pravi člani centralnega saveza dobrovoljca u Beogradu od katerega dobimo članske izkaznice, ki pa je za nas velikanske važnosti, posebno še za kmečke sloje in za interesente agrarne reforme. — Vsled tega se pozivljajo vsi oni Prekmurci, ki so na en ali drug način sodelovali pri osvoboditvi Prekmurja,

da se osebno zglasijo pri društvu »Organizacija prekmurških dobrovoljcev v Bratonicah«, ki jih vpiše in to najkasneje do 30. okt. t. l. — Na poznejše priglasitve se ne bo oziralo, ker bi vso delo samo zavleklo.

Važno! — Lepa priložnost se nam ponuja, da se prizna našo delovanje na narodnem polju in s tem porne naš trud, ki smo ga že takrat pozabili, ko se je Prekmurje združilo z Jugoslavijo.

Važno!! — Saj smo si bratje; po rodu, bratje po krvi in bratje po jeziku za katerega obstanek smo se vojevali. Zatorej, neumorno, v eni vrsti in vsi skupaj naprej, da ne izostane niti eden brat, ki nebi bil u vrsti bojevnikov in zapisan na listi, kjer se nahajajo vsi junaki in ustvaritelji naše domovine Jugoslavije. — S dobrovoljskim pozdravom: Bog in narod!

PAVEL HORVAT, predsednik.

šteroga nikak nemrejo dosegnoti, ljudstvo njim verje in ide za njim, ar si ne zeme časa, ka bi se premislilo, ali je obečane demagoga mogoče ali nej. Pošteni politiki nemajo velave, ar ti povejo istino in učijo, či tudi je ljudstvu to nej milo. Liki istina je.

V Prekmurju posebno je demagogija dosegnola največše uspehe. Vsa leta do etimao njim ljudstvo verje in ide za njimi. Pa prašam, kaj so pa tej demagogi pomagali Prekmurju? Pokažite eden uspeh za naše ljudstvo? Samo kvarno je ljudstvo, demagogi pa se veselje smejejo, norčujejo iz ljudstva in si žepe

punijo. Ali ni to istina?

Ljudstvu treba izobrazbe. Inteligenca je k temu delu poklicana; ako inteligenca pozabi na to svojo dolžnost, bo šlo življenje proti njej in jo pomandrlo kakor na Ruskem. Ljudstvo pa mora pokazati voljo do izobrazbe, do znanja, do čitanja. Ako pa nema volje do toga, ne more imeti demokracija za njega hasek, priti mora tiranija ali diktatura, za njo pa prilike, kakor so danes v Rusiji. Demagogi bodo vladali nad ljudstvom za svojo korist.

Na delo, dokler je čas. Rešimo demokracijo, da ne pride hujše.

NAJNOVEJŠA TELEFONSKA POROČILA.

Vlada odstopila.

BEograd 17. X. V sredo, dne 15. t. m. je vlada g. Davidoviča odstopila. Bilo je to pričakovati, kda je vojni minister general Hadžič odstopil.

Kralj šče imeti koncentracijsko vlado in je že včeraj sestavo take vlade ponudil Pašiču. Pašič je odklonil in prosil kralja, naj preje vpraša preds. parlamenta Jovanoviča za mišljenje. Do sedaj še kralj ni nikomur dao naloga za sestavo vlade. Pričakuje ga Davidovič, šteremu pa se nede posrečilo sestaviti koncentracijske vlade, ker ne idejo radikali z njim, pričakuje pa ga tudi Jovanič, šteri ima največ upanja za uspeh. Pašič je že dao to dozvolu Jovanoviču.

Radič je zgubil vso korajžo

in šče odbežati iz Jugoslavije. Včeraj je prosil v Beogradu za potni list in pravi, da se ide vračit v Švico in Austrijo in študirat.

MARIBOR 17. X. 15. t. m. je umrl na Dunaju nestor mariborskih Slovencev g. dr. Rosina na sledkorni bolezni, ki jo je dobil leta 1924. v graških zaporih, kamor ga je Avstrija zaprla. Truplo danes prepeljejo v Maribor.

Agrarna reforma ministra Vesenjaka.

V okolišju Subotice je bilo oddanih okoli 40 tisoč plugov zemlje v 25 letni zakup raznim dobrovoljcem, ki so si večinoma sami zgradili poslopja in nabavili orodje. Sedaj pa, ko je postal Vesenjak agr. minister, se te pogodbe ukinjajo. Tako se je zgodilo, da je neki Madžar, nahujkan od klerikalcev pretepel dobrovoljca Blaža Vojvodiča in mu med pretepom odgriznil prst na roki. Med dobrovoljci vlada velika razburjenost in se je bati, da bodo krvavo obračunali z Madžari.

NOVICE.

— Radi tehnični ovir je izšla ta številka v dveh straneh. Prihodnja številka izide v šestih straneh.

— Kraljeva zahvala. Na brzozavni pozdrav kralju od lovcév iz Prekmurja, ki so organizirani v prekmurški podružnici »Slov. lovskega društva«, je prišla iz Beograda sledeča zahvala: 7. oktobra 1924. Gospod Josip Benko, predsednik podružnice slov. lovskega društva Murska Sobota. — Njegovo Veličanstvo kralj se srčno zahvaljuje za pozdrave, poslana v imenu lovcév iz Prekmurja, zbranih na ustanovnem občnem zboru podružnice slov. lovskega društva. Šef kabinetne pisarne, polnomočni minister.

— Vesela vest. Zaročila sta se nadučitelj v Cankovi g. K. Kočar in učiteljica na Tišini, gčna. Trezika Bratina. Čestitamo!

— Griža v Prekmurju. V Prekmurju je začela zopet razsajati griža. V javni bolnici v Murški Soboti je umrla na tej bolezni, dne 11. t. m. Pozveg Terezija, 40 let stara posestnica v Domajševcih, dne 16. t. m. pa Ema Vezer, gostilna v Domajševcih. Pet bolnikov, bolanih na griži pa že leži v bolnici.

— Pojasnilo. V zadnjem našem članku »Bilanca« smo navedli slučaj, kako je neki davčni urad izterjal pomotoma od neke stranke 2000 din. poslovnega davka, a vrnil ga še sedaj ni. Potrdimo, da se ta slučaj ne nanaša na noben davčni urad v Prekmurju in na Murskem polju, ampak v oblasti Ljubljana. Za davčne urade v Prekmurju celo lahko po informacijah pri ljudstvu izjavimo, da delata s polnim razumevanjem ljudskih prilik in da proti njima še nismo čuli pritožbe.

— Za celi mesec oktober se računa pri desetom penezi eden dolar za 71 dinarjev.

— Originalni kelih zadnje večerje najden. Poroča se da so našli originalni kelih, ki ga je rabil Jezus Kristus pri zadnji večerji. Ta kelih je bil last antijohijske cerkve in da so ga kristjani na begu pred Arabci zakopali. Na kelihu je Jezusova podoba, ki je najstarejša avtentična slika Jezusa.

— Žrtev avtomobilne nesreče je postal dne 11. t. m. splošno, tudi v Prekmurju dobro znani g. Joško Rajh iz Mote pri Ljutomeru. Peljal se je z avtomobilom, ki ga je vodil gosp. Martinušič iz Ljutomera. Bila sta ta dan tudi v M. Soboti. Na potu domov se je auto preobrnil na ovinku pri Križevcih, ki je usmrtil g. Rajha, dočim je g. Martinušič le lahko ranjen. Pogreb je bil 14. t. m. ob udeležbi par tisoč ljudi iz celega Murskega polja, Prekmurja in Medjimurja. N. p. v m., rodbini naše sožalje. — O ponesrečenem Rajhu priobčimo v prihodnji številki več.

— Iz Murske Sobote je premeščen v Ljubljano g. sodnik dr. Kravina, na njegovo mesto pa pride g. Bidovec iz Ormoža.

— Fantovski boj pri Ptuj. V Školah pri Pragerskem se je dne 12. t. m. v neki gostilni razvil fantovski pravi boj, ki je trajal med streljanjem iz pušk skoraj dve uri. Šest fantov so morali odpeljati v bolnico, kakih dvajset jih pa je odneslo le lahke rane iz bojišča. Najbolj težke posledice je imela ta bitka za posestnico Marijo Peršuh. Ko je ljudi vprašala, kaj je z njenim sinom, ki se je tudi nahajal v krčmi, so ji rekli, da je mrtev. Na nesrečno mater je ta novica tako vplivala, da se je zgrudila takoj zadeta

od srčne kapi. Še le pozneje se je doglalo, da njen sin ni bil ubit, ampak le ranjen.

— Proslava 50 letnice pisatelja Fr. Ks. Meška v Ptuj. Dne 10. in 11. t. m. novembra se vrši v Ptuj proslava 50 letnice pisatelja Fr. Ks. Meška z naslednjim sporedom: dne 10. novembra ob pol 5. uri popoldne sprejem došlih gostov na kolodvoru: ob 8 h. zvečer v Mestnem domu gledališka predstava Meškove drame, »Pri Hrastovih«; dne 11. novembra ob pol 9. uri slovesna maša v ptujski proštijki cerkvi, ob 1 h. popoldne skupni obed došlih gostov. Prijave za udeležbo naj se pošiljajo odboru za Meškovo proslavo v Ptuj, g. Augustu Kosu, asistentu pri davčnem oblastvu v Ptuj, ki daje potrebna navodila.

— Tedenski izkaz o stanju bolnikov v bolnicah pod državno upravo v Sloveniji. Stanje dne 20. septembra 1924. Splošna bolnica v Ljubljani (z otroško bolnico 389. Bolnica za ženske bolezni v Ljubljani 60. Zavod za umobolne v Ljubljani 248. Zavod za umobolne na Studencu 311. Splošna bolnica v Mariboru 147. Javna bolnica v Celju 170. Javna bolnica v Brežicah 24. Javna bolnica v Slovengradcu 34. Javna bolnica v Ptuj 38. Hiralnica v Ptuj 107. Hiralnica v Vojniku 158. Skupaj 1741.

— Dolnja Lendava. Anton Sok, drž. živinozdravnik je premeščen od sreza Dol. Lendava k srezu Čaber. Na njegovo mesto pa Vahtar Mihajlo veterinarski pripravnik od sreza Strumica. — Dol. Lendava. Dramatični odsek v Dolnji Lendavi je priredil dne 4. t. m. igre »Satan« in »Kakršen gospod sluga« pod vodstvom tukajšnega učitelja Birse, katere so izpadle v najboljšo zadovoljstvo tukajšne publike. — Dol. Lendava. Tukajšnja drž. osnovna petrazredna šola se je pretvorila v šestrazrednico.

— Maks Robič. Dne 12. t. m. je praznoval 70 letnico svojega rojstva v Središču trgovec in posestnik Maks Robič. Sivolasi jubilar je priljubljena osebnost v slovenskih gospodarskih krogih, ugleden trgovec in zaslužen narodni delavec in velik naprednjak. Njegov sin g. dr. Makso Robič deluje že več let kot profesor na realni gimnaziji v M. Soboti. Našemu jubilaru pa ključemo: »Na mnoga leta.«

— Vrnitev naših rojakov iz Rusije. Iz uradnih podatkov, ki jih je zbralo naše ministerstvo notranjih zadev je razvidno, da se je do sedaj vrnilo okrog 10000 naših državljanov iz sovjetske Rusije. Med temi se nahaja v Rusiji mnogo naših ljudi, ki se bodo v kratkem času vrnili v svojo domovino.

— Francija bo priznala sovjetsko Rusijo. Iz Pariza se poroča, da bode tudi francija priznala rusko sovjetsko vlado. Gospodarske in finančne razmere med državama bode uredil poseben francoski zastopnik v Moskvi.

— Radičevci odklanjajo koalicijsko z radikalni. »Hrvat« piše, da je radikalna stranka kot cela izključena iz možnosti delovanja z vladnim blokom. Zato naj se ne pričakuje nikakih izprememb. Vladni blok ima večino v parlamentu, je složen, in je izključena vsaka druga politična kombinacija. Vlada ostane takšna, kakoršna je, ali pa se razširi tako, da vstopijo v njo radikalni, ki imajo čiste roke in so za sporazum. Ako pa to ne bode držalo, pa je še dana samo ena možnost in to je: razpust parlamenta in razpis novih volitev.

SPORT.

Prvenstvena tekma S. K. Mura — S. K. Slovan (Račje—Fram)

se vrši dne 19. t. m. v Murški Soboti in prične točno ob polu 3 uri na igrišču. Pre nogometom igra počenši ob pol 2 uri Hazena Mura.

Ker se s to tekmo zaključijo letošnje prireditve S. K. Mura na prostem je pričakovati, da isto, sportu naklonjeno p. n. občinstvo v velikem številu posesti.

S. K. Mura prične po tej tekmi s pripravami za zimske drsališče in pomladanski tennis in zasluži, da se ga v njegovem stremljenju izdatno podpira.

SUKNO kamgarn in ševjot za moške in ženske obleke, belo, pisano in rujavo platno, cefir, hlačevino, tiskanino in razno manufakturo kupite najceneje in v velikanski izbiri v veletrgovini R. Stermecki, Celje št. 360. Ilustrovani cenik za čevlje, klobuke, obleke, perilo, odeje, lasostrižnike, britve, in tisoče drugih predmetov se pošlje vsakemu zastoj! Vzorce proti vrnitvi! Trgovci engros cene!

3-13.

VINSKA TRGATEV

V soboto dne 18. oktobra t. l. se vrši v prostorih gostilne TURK v MURSKI SOBOTI

VINSKA TRGATEV

Vabi se k najboljnejši udeležbi. 14-2

SALONIT

je najbôgsa pokrivátja pala. Bôgsa je kak kaksastécs druga pokrivátja náprava ár je lahka, nezgoríva i trplíva, záto túdi najfalésa. »SALONIT« je po nigdasnyem Hatschekovom ETERNIT sistemi narejeni. Delajo ga v SOLINI pri Spliti. — Prekmurszko szkladisce je pri:

ČEH & GÁSPÁR trgovini v MURSKI SOBOTI.

Vsze potrébno sze zvé túdi tam. 6-3

KUPIM Pleh muziku rablenu 8—10 instrumentov. Ponudbe z označenjem cene in vrsto instrumenta na Dobr. VATROGASNO DRUŠTVO MUR. SREDIŠČE. 16—1.

Kupite Prodate

najhitreje posestva trgovine, gostilne i.t.d. kjer želite, skoz realitetno pisarno

„SLIVAR“
v LJUTOMERU. Stari trg 47.

P. FLISAR

trg. mehaničnih in tehničnih potrebščin
M. SOBOTA v Bergerovem hrami

Stalna zaloga vseh potrebščin za bicikle, tako tudi spodnjih in gornjih gumijev (cévi)

Električne žepne luči (lampaše), baterije, vžigalci (öngyújtó) in li-l. kamenje.

Najboljše nabavno mesto.

Naročnike (naprejplačnike) in oglase (inserte) za

„MURSKÉ NOVINE“

sprejemata v MURSKI SOBOTI:

knjigarna in trgovina s papirjem
I. HAHN, Aleksandrova cesta

in trgovina s papirjem in igračami
B. ERDÖSY, Cerkevna ulica
poleg r. kath. cerkve in pošte.

Novo zidana

enonadstropna ogelna hiša na prometnem kraju v Ljutomeru, pripravna za trgovino ali obrt se po ugodni ceni proda. Ponudbe na stavbenika

Jandl v Ljutomeru.

PAVEL FLISAR URAR

MURSKA SOBOTA
poleg Turkove gostilne.

Priporočam nove stenske ure, budilke (vekerce), ure z nihalom (Pendel) ter žepne ure, vse po najnižjih cenah in 1-letno garancijo. Vsefelé popravila se golvzemejo.

15-2.